

RESUM

Es pot considerar que el conjunt total de turistes que visiten les destinacions principals de «sol i platja» competidores de les Balears, són de 220,7 milions de turistes. Respecte d'aquest total, les Balears representen una quota de mercat del 5,1%. En termes d'ingressos, les dades són de 177,2 milions de dòlars, amb una quota relativa corresponent a les Illes del 2,7%. Aquesta menor participació relativa de les Illes en els ingressos es deu al fet que la despesa mitjana per turista a les Illes és inferior a la mitjana internacional. El càlcul de l'índex de posició competitiva turística (IPCTB) de les Balears en preus⁵⁵ mostra una recuperació, ja que des del primer trimestre del 2004 fins al tercer trimestre del 2005 s'estima que la competitivitat es recupera un 4,5%. Aquesta circumstància s'explica per una devaluació ponderada del tipus de canvi de l'euro/dòlar del 3,9%, així com per una lleugera millora en la ponderació relativa del nivell de preus, que és del 0,58%. Pel conjunt de l'exercici 2005 el guany de competitivitat és d'un 1,1%.

Amb relació a l'evolució de les Balears respecte de les comunitats autònomes que són competidores en el segment del turisme de «sol i platja» (les Canàries, Andalusia, Catalunya i la Comunitat Valenciana), les Illes Balears són la comunitat autònoma que més augmenta el nombre d'estades el 2005, amb un 4,3%. Les Balears varen sumar un total d'11.626.200 turistes, cosa que representa un augment del 3,4% per comparació al 2004. Aquesta xifra suposa un màxim històric d'arribades aèries.

Amb referència als vols de «baix cost» o «baix preu», cal remarcar que al llarg de l'any 2005 s'ha arribat als onze milions de passatgers entrats i sortits, amb un creixement del 14,2% i una quota de mercat del 44,9%. Respecte del 2005, l'estacionalitat es manté pràcticament igual amb una variació positiva d'una dècima. L'estada mitjana és d'11,1 dies i s'ha incrementat en 0,2 dies (un 2,1%). El total d'estades és de 117,6 milions, amb un increment del 5,3%. Les Illes Balears disposen de 423.112 places reglades. La millora del grau d'ocupació dels establiments hotelers (sense apartaments), i també la millora en el nivell de preus en la temporada alta ha permès millorar lleugerament el nivell dels beneficis. El total de la despesa turística arriba a un valor de 10.430,3 milions d'euros, amb un creixement del 6,2%, el 84,5% (8.810,4 milions d'euros) dels quals correspon al turisme estranger, amb un creixement del 5,4%, i la resta, al turisme nacional, amb un pes del 15,5% i un creixement del 10,6%. Finalment, l'ocupació laboral total, com a mitjana anual, va arribar a les 70.249 persones, amb un creixement del 2,5%, 57,9 mil de les quals són assalariats (el 82,5%), que creixen el 3%, i 12,3 mil, autònoms (el 17,5%), amb una creixuda del 0,7%. Per trimestres, l'estacionalitat de l'ocupació (diferència entre la punta trimestral màxima i la mínima) es pot calcular de 55,9 mil persones.

55. Vegeu: *Informe sobre la competitivitat del sector turístic de les Illes Balears*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2006.

8.1.

INTRODUCCIÓ

En la MEMÒRIA del CES de l'any passat, el lector pot trobar una extensa nota metodològica sobre les principals carències i limitacions amb què es troben les estadístiques turístiques a les Illes Balears.⁵⁷

En l'edició d'enguany ens centram a comentar per a les Balears, bàsicament, les fonts estadístiques que publica el Centre d'Investigació i Tecnologies Turístiques de les Illes Balears (CITTIB) en l'anuari *Dades Informatives*. En aquesta publicació s'inclouen de manera introductòria per a cada apartat estadístic unes notes metodològiques en què s'expliquen els detalls de cadascuna de les estadístiques que es publiquen. Només en el cas que s'hagi considerat necessari hem inclòs una anotació aclaridora sobre les estadístiques del CITTIB.

També hem fet un esforç d'aclariment pel que fa a la utilització d'altres fonts estadístiques relatives al turisme que s'utilitzen per primera vegada en aquest apartat. Ens referim especialment a les estadístiques que elabora l'Organització Mundial

56. Es poden ampliar aquestes dades en la publicació: *L'enquesta de serveis a les Illes Balears*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Direcció General d'Economia, Institut Balear d'Estadística i Institut Nacional d'Estadística, Palma, 2006.

57. Vegeu: *Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, p. 133-135.

del Turisme (OMT) per als mercats internacionals, en què la classificació que aquí fem servir en l'apartat 8.2 («Evolució dels principals mercats turístics competidors de les Balears») no respon als criteris que habitualment utilitza l'OMT, sinó al treball *Informe sobre la competitivitat de sector turístic de les Illes Balears* que el CES ha elaborat al llarg de l'any 2005: s'hi defineixen quins països són els principals competidors directes de les Balears en el segment de «sol i platja», per tal de poder definir per primera vegada a les Balears un indicador de posició competitiva turística (IPCT) de les Balears en preus. (Vegeu l'apartat 8.3.)

En el cas de les estadístiques relatives al mercat de treball, les dades del CITTIB fan referència a les dades de la Tresoreria general de la Seguretat Social per mesos.

Amb relació a les dades sobre la despesa turística, són les que hem obtingut directament de la Conselleria de Turisme sobre les estimacions que dona l'enquesta de l'any 2005 sobre la despesa dels turistes de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que elabora Araldi per al CITTIB.

En aquest apartat passam seguidament a comentar els punts següents: l'evolució dels principals mercats turístics competidors de les Balears, l'evolució de l'indicador de posició competitiva turística (IPCT) de les Balears en preus, l'anàlisi de la demanda i de l'oferta a les Balears, l'anàlisi de la despesa turística i l'evolució de l'ocupació laboral.

8.2.

EVOLUCIÓ DELS PRINCIPALS MERCATS TURÍSTICS INTERNACIONALS COMPETIDORS DE LES BALEARS

L'informe sobre la competitivitat del sector turístic elaborat pel CES⁵⁸ ha definit que les principals destinacions turístiques, per ordre d'importància, que competeixen amb les Illes Balears en el mateix segment de «sol i platja» són —a part de les principals destinacions turístiques de l'Estat (les Illes Canàries, Andalusia, Catalunya i la Comunitat Valenciana)— les següents, a escala internacional: la Mediterrània del Sud (Turquia, Tunísia, Egipte i el Marroc); la Mediterrània del Nord (Croàcia, Bulgària, Grècia i Itàlia); el Carib i Amèrica (la República Dominicana, Cuba, Puerto Rico, Mèxic, el Brasil i Costa Rica), i l'Àsia i el Pacífic (Tailàndia, Indonèsia i Malàisia).

Segons les dades que han facilitat l'OMT, s'estima que el conjunt total de turistes internacionals d'aquestes destinacions, inclosa Espanya, és per a l'any 2004 (darrer any de què tenim informació completa i homogènia per a totes les destinacions) de 220,7 milions de turistes. En aquest total les Illes Balears representen una quota de mercat del 5,1%.⁵⁹ Espanya representa una quota del 23,7% i és la principal destinació, amb 52,4 milions de turistes; la segueix en importància l'altra gran destinació madura, que és Itàlia, amb 37,1 milions, mentre que Grècia arriba als 13,9

58. Vegeu: *op. cit.*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2006.

59. Segons les dades de les memòries del CES, l'any 2004 les Illes Balears varen rebre 11,2 milions de turistes.

QUADRE I-61. INGRESSOS I TURISTES DE LES PRINCIPALS DESTINACIONS COMPETIDORES DE LES BALEARS ORDENADES PER LA SEVA POTENCIALITAT COMPETITIVA (2004-2005)

Països i regions	Ingressos (milions de dòlars)			Turistes (milers)			Despesa mitjana (dòlars/turista)		
	2004	2005	% 05/04	2004	2005	% 05/04	2004	2005	% 05/04
Espanya (6,8)	45.266	47.891	5,8	52.430	55.577	6,0	863,4	861,7	-0,2
Mediterrània sud (6,0)	27.790	31.688	14,0	36.096	n.d.	n.d.	769,9	n.d.	n.d.
Turquia (7,3)	15.895	18.152	14,2	16.826	20.272	20,5	944,7	895,4	-5,2
Egipte (5,4)	6.127	6.856	11,9	7.795	n.d.	n.d.	786,0	n.d.	n.d.
Tunísia (5,4)	1.842	2.063	12,0	5.998	7.106	18,5	307,1	290,3	-5,5
Marroc (5)	3.926	4.617	17,6	5.477	5.843	6,7	716,8	790,2	10,2
Mediterrània nord (5,7)	57.627	58.993	2,4	63.582	n.d.	n.d.	906,3	n.d.	n.d.
Croàcia (6,2)	6.947	7.463	9,0	7.912	8.467	7,0	878,0	881,4	0,4
Bulgària (5,5)	2.223	2.401	8,0	4.630	4.837	4,5	480,1	496,4	3,4
Grècia (5,3)	12.809	13.731	6,7	13.969	n.d.	n.d.	917,0	n.d.	n.d.
Itàlia (4,1)	35.648	35.398	-7,0	37.071	36.513	-1,5	961,6	969,5	0,8
Carib i Amèrica (4,4)	23.416	n.d.	n.d.	35.873	38.590	7,6	652,7	n.d.	n.d.
República Dominicana (4,7)	3.141	3.508	11,7	3.450	3.691	7,0	910,4	950,4	4,4
Mèxic (4,5)	10.755	11.755	9,3	20.618	21.915	6,3	521,6	536,4	2,8
Cuba (3,9)	1.915	n.d.	n.d.	2.017	2.261	12,1	949,4	n.d.	n.d.
Brasil (2,5)	3.223	3.861	19,8	4.794	5.358	11,8	672,3	720,6	7,2
Puerto Rico (1,8)	3.024	3.239	7,1	3.541	3.686	4,1	854,0	878,7	2,9
Costa Rica (1,6)	1.358	1.551	14,2	1.453	1.679	15,6	934,6	923,8	-1,2
Àsia i Pacífic (1,1)	23.055	22.967	-0,4	32.761	n.d.	n.d.	662,9	n.d.	n.d.
Tailàndia (1,8)	10.038	10.108	0,7	11.737	n.d.	n.d.	890,9	n.d.	n.d.
Indonèsia (0,8)	4.795	4.316	-10,0	5.321	5.002	-6,0	901,1	862,9	-4,2
Malaisia (0,7)	8.222	8.543	3,9	15.703	16.431	4,6	523,6	519,9	-0,7
Total	177.154	n.d.	n.d.	220.742	n.d.	n.d.	802,54	n.d.	n.d.

1. La potencialitat competitiva de cada àrea i destinació s'indica entre parèntesis (per una valoració entre 0 (mínima) i 10 (màxima)) i s'ha tret de l'estudi informe sobre la competitivitat del sector turístic del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Palma, 2006.

2. L'OMT obté les dades d'ingressos de les partides «viatge» i «transport de passatgers» dels bancs centrals de cada país.

3. Les xifres només fan referència a la despesa i les entrades dels no residents.

Font: UNWTO, *World Tourism Barometer*, volum 4, núm. 2, juny 2006.

milions. Cap destinació emergent no supera les dades de Grècia, excepte en el cas de Mèxic, amb 20,6 milions, Turquia amb 16,8 milions i Malàisia amb 15,7 milions. (Vegeu el quadre I-61.)

En termes d'ingressos internacionals, les dades són de 177,2 milions de dòlars, amb una quota relativa corresponent a les Balears del 2,7%.⁶⁰ Aquesta menor participació relativa de les Illes en ingressos es deu al fet que la despesa mitjana per turista a les Balears és inferior a la mitjana internacional. Per a l'any 2004 es pot comprovar que la despesa mitjana per turista entre les destinacions més madures, que són Espanya i Itàlia, és entorn dels 863 i els 962 dòlars, respectivament. Quant als països turísticament emergents, superen la ràtio espanyola Turquia, Croàcia, Grècia, la República Dominicana, Cuba, Costa Rica, Tailàndia i Indonèsia. La destinació internacional amb una despesa per turista més alta és Itàlia, amb 961,6 dòlars, i la destinació internacional amb una despesa per turista més baixa és Tunísia, amb 307,1 dòlars per turista. Per grans regions turístiques només supera els 860 dòlars per turista la Mediterrània Nord, amb 906,3 dòlars per turista.

L'evolució relativa de les taxes de creixement en el nombre de turistes internacionals per a l'any 2005 per a aquelles destinacions de què disposam d'informació mostra una clara diferència entre les destinacions madures, com ara Espanya i Itàlia: en el primer cas la taxa és del 6% i en el cas d'Itàlia és negativa, amb un

-1,5%. En canvi, pel que fa a la resta de destinacions emergents, només Indonèsia té una taxa negativa (-6%), mentre la resta les presenten positives i superiors als dos dígits. Sobresurten Turquia, amb un 20,5%; Tunísia, amb un 18,5%; Costa Rica, amb un 15,6%; Cuba, amb un 12,1%, i el Brasil, amb un 11,8%.

8.3.

L'ÍNDEX DE POSICIÓ COMPETITIVA TURÍSTICA DE BALEARS (IPCTB)

El càlcul de l'índex de posició competitiva turística (IPCTB) de les Balears en preus pondera per a aquestes destinacions les evolucions relatives pel que fa als tipus de canvi i les taxes d'inflació respecte les Balears, de manera que una devaluació de les monedes (en la major part indexades al dòlar) o una menor taxa d'inflació en determina una millora de la posició competitiva en relació amb les Balears.

Com es pot comprovar, l'evolució d'aquest índex comprèn el període comprès entre el primer trimestre del 2000 i el quart trimestre del 2005,⁶¹ i se'n pot estudiar l'evolució de manera agregada per a les vint-i-una destinacions seleccionades o de manera desagregada per a cadascuna. En aquest apartat només presentam els principals resultats agregats de l'indicador per a les Balears. (Vegeu el quadre I-62 i el gràfic 23.)

60. Segons les dades de les memòries del CES, el 2004 les Balears varen tenir uns ingressos de 5.800 milions d'euros, equivalents a 4.677 milions de dòlars.

61. A partir del segon trimestre del 2005 l'actualització de l'IPCTB és a càrrec del CITTIB.

**QUADRE I-62. INDICADOR DE POSICIÓ COMPETITIVA TURÍSTICA DE LES BALEARS
EN PREUS (IPCT), INDICADOR DE PREUS RELATIUS (IPR)
I TAXA DE CANVI EFECTIVA NOMINAL (TCEN) DE LES ILLES BALEARS 2000-2006**

	IPF	TCEN	IPCT
I/00	100	100	100
II/00	101,6	98,8	100,3
III/00	100,0	98,1	98,1
IV/00	97,8	97,6	95,5
I/01	97,7	102,2	99,9
II/01	96,6	103,4	99,9
III/01	96,0	106,1	101,9
IV/01	94,5	107,8	101,9
I/02	93,8	106,1	99,6
II/02	94,2	109,0	102,7
III/02	85,7	114,4	98,1
IV/02	81,6	116,4	95,0
I/03	92,0	123,1	113,2
II/03	91,6	126,0	115,5
III/03	91,1	126,2	114,9
IV/03	89,9	130,6	117,4
I/04	88,1	134,1	118,1
II/04	88,2	133,3	117,6
III/04	88,3	133,5	117,8
IV/04	87,6	134,5	117,8
I/05	87,1	133,3	116,1
II/05	87,4	130,7	114,3
III/05	87,6	128,8	112,8
IV/05	90,7	128,4	116,5
I/06	91,0	128,6	117,0

Notes:

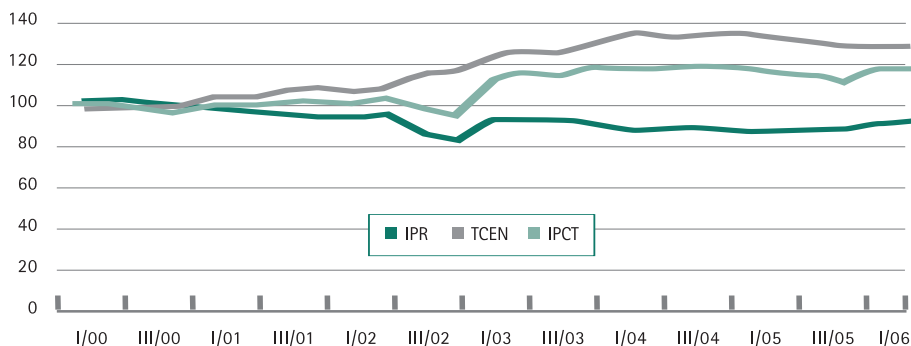
1. La sèrie d'IPR ha estat revisada a causa d'un canvi a l'any de referència d'alguns IPC que han passat a base 2005, per la qual cosa han variat algunes dades.

2. Els índexs aquí exposats són provisionals a causa que la dada de l'IPC de la República Dominicana no s'ha publicat des d'octubre de 2005, així com la de Puerto Rico, en què falta la darrera observació de març de 2006.

Font: CES I CITTIB.

Gràfic I-23

L'indicador de posició competitiva turística (IPCT) de les Balears en preus

Font: Elaboració pròpia.

Més que analitzar la variació de l'indicador per a un conjunt d'anys, el més interessant és analitzar-lo per fases o cicles turístics. Així, l'evolució cíclica a partir del primer trimestre del 2000 presenta tres fases ben diferenciades. La primera va des del primer trimestre del 2000 fins el primer trimestre del 2002, en què el valor de l'índex de posició competitiva turística (IPCTB) de les Balears en preus es manté. La segona fase s'estén del primer trimestre del 2002 fins al primer trimestre del 2004, en què la pèrdua de competitivitat de l'índex de posició competitiva turística (IPCTB) de les Balears en preus és d'un 18,6%, explicada per una sobrevaloració ponderada del tipus de canvi euro/dòlar en un 26,4%, mentre que la ponderació del nivell competitiu dels preus encara que millora en aquesta fase un 6,1% no permet absorbir la totalitat de la revalorització de l'euro. La tercera fase mostra, en canvi, una recuperació de la competitivitat de l'índex de posició competitiva turística (IPCTB) de les Balears en preus, ja que del primer trimestre del 2004 al tercer trimestre del 2005 es recupera la competitivitat un 4,5%, cosa que s'explica per una devaluació ponderada del tipus de

canvi de l'euro/dòlar d'un 3,9% i també per una lleugera millora en la ponderació relativa del nivell de preus, d'un 0,58%.

Finalment, en el quart trimestre del 2005 es torna a donar una nova pèrdua de competitivitat de l'índex de posició competitiva turística (IPCTB) de les Balears en preus d'un 3,3%, fet que en aquest cas només s'explica per un empitjorament en el nivell relatiu ponderat dels preus en un 3,5%, ja que es continua donant una devaluació ponderada del tipus de canvi de l'euro/dòlar en un 0,3%. Pel conjunt de l'execici 2005 el guany de competitivitat és d'un 1,1%.

Tal com diu l'informe en el resum dels principals resultats: «Aquesta evolució de la competitivitat s'acorda prou bé amb l'anàlisi de la conjuntura turística que ha presentat el sector turístic balear al llarg dels darrers quatre anys, tal com es pot comprovar per la lectura dels apartats referits al turisme publicats per les memòries del CES 2001-2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears.» (Vegeu la web dels CES: <<http://ces.caib.es>>, p. 49.)

**QUADRE I-63. EVOLUCIÓ DE LES BALEARS EN RELACIÓ AMB LES CA ESPANYOLES
COMPETIDORES DE LES BALEARS**

	Turistes		Pernoctacions	
	2004	2005	2004	2005
Espanya	52.429.832	55.633.269	540.520.488	538.191.492
Andalusia	7.943.253	8.141.130	89.529.851	83.238.026
Balears (Illes)	9.546.218	9.659.305	91.151.170	95.066.120
Canàries (Illes)	9.593.785	9.438.457	103.135.901	102.517.728
Catalunya	12.497.078	14.025.340	111.291.392	114.650.681
C. Valenciana	4.713.781	5.117.200	67.806.466	64.251.028

Font: IET.

8.4.

L'EVOLUCIÓ DE LES BALEARS EN RELACIÓ AMB LES COMUNITATS AUTÒNOMES COMPETIDORES DE LES ILLES

Ens referim en aquest apartat només a l'evolució del nombre de turistes internacionals, a les estades i a l'estada mitjana, per als anys 2004 i 2005, en les comunitats autònomes que l'informe sobre la competitivitat del sector turístic del CES ha definit com a principals competidores de les Balears. Com ja hem dit, són, per ordre d'importància, les Illes Canàries, Andalusia, Catalunya i la Comunitat Valenciana. Aquestes dades s'han obtingut, a partir de l'enquesta Frontur de l'IET.

Segons aquestes dades, les Illes Balears són la comunitat autònoma que més augmenta el nombre d'estades l'any 2005, amb un 4,3%, seguida de Catalunya, amb un 3,1%. La resta de comunitats autònomes ho fan per sota

de la mitjana espanyola (-0,4%): així, Andalusia, un -7%; la Comunitat Valenciana, un -5,2%, i les Canàries, un -0,6%. En valors absoluts, Catalunya és la comunitat autònoma que lidera quant al nombre d'estades, amb 114,6 milions, seguida de les Canàries, amb 102,5 milions, i de les Balears, amb 95,1 milions. Espanya arriba als 538,2 milions d'estades. (Vegeu el quadre I-63.)

En el cas de les Balears, aquest bon comportament de les estades s'explica pel creixement de l'estada mitjana en un 3,1% i del nombre de turistes en un 1,2%. Observau que l'estada mitjana, a part de les Illes, només augmenta a les Canàries, però amb una taxa de creixement que és dos punts per sota de les Balears. En canvi, la taxa de creixement del nombre de turistes de les Illes Balears se situa 4,9 punts per sota de l'espanyola i només Canàries presenta un registre pitjor, amb una taxa negativa de creixement (-1,6%).

En valors absoluts, Catalunya lidera el rànquing de comunitats autònomes per

nombre de turistes, amb 14 milions, seguida de les Canàries i de les Balears, entorn dels 9,5 milions. Espanya arriba als 55,6 milions de turistes.

L'estada mitjana més alta és de 12,55 dies, a la Comunitat Valenciana, i la més baixa és la de Catalunya, amb 8,17 dies. Les Illes Balears se situen en els 9,84 dies i l'estada mitjana espanyola és de 9,67 dies.

turistes i la distribució per illes, el *hub* de l'aeroport de Palma i el transport aeri de baix cost, les arribades per nacionalitats i per illes, l'estacionalitat per mitjans de transport i per illes, l'estada mitjana i les estades per illes; el perfil del turista, i el nivell de satisfacció dels turistes arribats a les Balears.

8.5.

LA DEMANDA TURÍSTICA A LES BALEARS

En aquest subapartat analitzam els punts següents: el nombre de turistes arribats a les Balears; els mitjans de transport dels

8.5.1. EL NOMBRE DE TURISTES ARRIBATS A LES BALEARS

Les Balears varen sumar un total d'11.626.200 turistes, cosa que representa un augment del 3,4% per comparació al 2004. Aquesta xifra suposa un màxim històric i en tràfic aeri supera en un 0,8% el màxim que es va aconseguir l'any 2000, que va ser d'11.096.500 turistes. (Vegeu el quadre I-64.)

QUADRE I-64. ARRIBADES TURÍSTIQUES A LES BALEARS, PER ILLES, MITJÀ DE TRANSPORT I AGREGATS NACIONALS (2005)

		Estrangers		Epanyols		Total	
		Arribades (milers)	% var. 04/03	Arribades (milers)	% var. 04/03	Arribades (milers)	% var. 04/03
Mallorca	avió	7.220,7	3,1	1.375,6	21,0	8.596,2	5,6
	vaixell	64,0	-14,8	141,9	5,5	205,9	-1,8
	total	7.284,6	2,9	1.517,5	19,4	8.802,2	5,4
Menorca	avió	758,5	-5,4	248,7	7,5	1.007,2	-2,5
	vaixell	4,9	-45,6	48,9	20,0	53,8	8,1
	total	763,4	-5,8	297,6	9,3	1.061,0	-2,0
Pitiüses	avió	1.293,0	-3,8	292,7	4,5	1.585,7	-2,4
	vaixell	22,0	-6,4	155,4	-8,5	177,3	-8,3
	total	1.314,9	-3,9	448,1	-0,4	1.763,0	-3,0
Balears	avió	9.272,1	1,4	1.917,0	16,3	11.189,1	3,6
	vaixell	90,9	-15,5	346,3	0,3	437,1	-3,5
	total	9.362,9	1,2	2.263,3	13,5	11.626,2	3,4

Fonts: Conselleria de Turisme (CITTIB). Dades informatives 2005. *El turisme a les Illes Balears*, de gener 2005.

Les arribades dels estrangers varen totalitzar 9.362.900, amb un augment de l'1,2%. Els espanyols varen sumar 2.263.200 arribades, amb un augment del 13,5%. Veiem, doncs, que els turistes estrangers constitueixen el 80,5% del total de les arribades, mentre que els espanyols són el 19,5% restant.

La recuperació turística a les Balears l'any 2005 des de la perspectiva de les arribades no va ser lineal a totes les illes: Mallorca va créixer per sobre de la mitjana (5,4%), però les Pitiüses varen tenir un descens (-3%), al igual de Menorca (-2%). L'evolució dels mercats emissors de les principals nacionalitats és en gran part explicativa dels distints resultats turístics del 2005 a cada illa, com veurem més endavant.

Les quotes receptives per illes són les següents: Mallorca representa el 75,7%, amb 8,8 milions de turistes; les Pitiüses, el 15,2%, amb 1,8 milions de turistes, i Menorca, el 9,1%, amb 1 milió de turistes.

8.5.2. ELS MITJANS DE TRANSPORT DELS TURISTES I LA DISTRIBUCIÓ PER ILLES

En aquest subapartat analitzam els punts següents: els mitjans de transport a les Balears i els mitjans de transport per illes.

8.5.2.1. Els mitjans de transport a les Balears

Les arribades per via aèria a les Balears varen ser 11.189.100, amb un augment del 3,6%, i les de via marítima varen totalitzar 437.100 arribades, amb un descens

del -3,5%⁶². Les arribades per via aèria varen representar el 96,2% del total i les marítimes el 3,8%.

El turisme estranger utilitza de manera molt preponderant l'avió per viatjar a les Balears amb 9.272.100 arribades i un augment de l'1,4%, xifres que representen el 82,9% del total de les arribades en avió. Les arribades marítimes a les Balears per part dels estrangers sumen 90.900, amb un descens del -15,5% i representen només el 20,8% del total d'arribades en vaixell.

D'altra banda, el turisme espanyol en avió va sumar 1.917.000 arribades, amb un augment del 16,3% cosa que representa el 17,1% del total de les arribades en avió, mentre que els arribats en vaixell varen ser 346.300 persones, amb un augment del 0,3%, xifra que representa el 79,2% del total de les arribades en vaixell.

8.5.2.2. Els mitjans de transport per illes

A Mallorca les arribades per via aèria varen arribar als 8,6 milions de turistes (el 76,8% del total aeri), amb un augment del 5,6%, mentre que se'n varen totalitzar 205.900 de marítimes (el 47,1% del total marítim), amb un descens d'un -1,8%. Les proporcions dels totals d'arribades aèries i marítimes a Mallorca són del 97,7% i del 2,3%, respectivament. Els estrangers arriben en avió en el 99,1% dels casos i en vaixell, només en el 0,9%. En canvi, els espanyols arriben en avió el 90,6% de les vegades i en vaixell, en el 9,3%.

Les Pitiüses varen rebre 1,6 milions de turistes per via aèria (el 14,2% del total aeri), amb un

62. Crida l'atenció que l'increment del nombre de passatgers del trànsit marítim per als ports de les Balears sigui del 8,7%, mentre que, a la vegada, es dona una caiguda del trànsit marítim quant als turistes.

descens del -2,4%, mentre que es varen comptar 177.300 arribades marítimes (el 40,6% del total marítim), amb un descens del -8,3%. Les proporcions dels totals d'arribades aèries i marítimes a les Pitiüses són del 90% i del 10%, respectivament. Els estrangers arriben en avió en el 98,3% dels casos, i en vaixell, en l'1,7%, mentre que els espanyols arriben en avió només en el 65,3% dels casos i en vaixell, en un notable 34,7% (per les connexions ràpides amb el litoral valencià).

Menorca va rebre per via aèria un milió de turistes (el 9% del total aeri), amb un descens del -2,5%, mentre que se'n varen registrar 53.800 per via marítima (el 12,3% del total marítim), amb un creixement del 8,1%. Les proporcions dels totals d'arribades aèries i marítimes a Menorca són del 95% i del 5%, respectivament. Els estrangers arriben en avió en el 99,4% dels casos i en vaixell, només el 0,6%, mentre que els espanyols arriben en avió el 83,6% de les vegades i en vaixell, en el 16,4%.

8.5.3. EL HUB DE L'AEROPORT DE PALMA I EL TRANSPORT AERI DE BAIX COST

El *hub* o servei d'aeroport de connexió de Palma va néixer fa quasi una dècada durant la temporada baixa, mentre que ara s'estén a tots els mesos de l'any.⁶³

Segons la Divisió d'Operacions de l'aeroport de Palma, l'aeroport de Palma s'ha convertit, amb el *hub*, en el centre de distribució de vols procedents de diverses ciutats europees, que, una vegada han arribat a Palma, es dirigeixen cap a d'altres punts de la geografia espanyola i portuguesa.

Les companyies que participaren en aquesta operació el 2005 són Air Berlin (diàriament durant tot l'any), Condor (el dimecres i el divendres, de gener a març), HapagFly (el dimecres i el divendres, de gener a març, i diàriament, de novembre a desembre), Hamburg Airlines (el dimecres, de novembre a desembre), LTU (el dimecres, de gener a abril i de novembre a desembre) i Niki (diàriament, durant tot l'any).

El total d'arribades i de sortides de Palma del trànsit d'aeroport de connexió va sumar 3,6 milions de passatgers, amb un increment respecte del 2004 del 25,5%. Són per sobre d'aquesta mitjana el trànsit procedent de ciutats europees, el trànsit de passatgers que comencen a Mallorca el viatge cap a la península o Portugal, i el trànsit de passatgers que comencen a Mallorca el viatge cap a ciutats europees. (Vegeu el quadre I-65.)

Cal destacar que el 63,2% del total d'arribats procedent de la Comunitat Europea roman a Palma i que l'altre 36,8% conti-

QUADRE I-65. EL HUB A L'AEROPORT DE PALMA

	Arribades CE>Palma		Sortides Palma> Pe/Portugal		
	Total	Destinació ¹	Trànsits ²	Origen ³	Total
2004	880.374	518.855	361.501	178.846	540.347
2005	1.102.890	696.580	406.310	269.118	675.328
Var. 05/04	25,28	34,25	12,40	50,47	24,98

Continua

63. Vegeu la Memòria del CES 2005, p. 147-149.

QUADRE I-65. EL HUB A L'AEROPORT DE PALMA

	Arribades Pe/Portugal>Palma			Sortides Palma>CE	
	Total	Destinació ⁴	Trànsits ⁵	Origen ⁶	Total
2004	557.609	189.890	367.719	561.913	929.632
2005	687.671	236.777	450.894	731.524	1.182.418
Var. 05/04	23,32	24,69	22,62	30,18	27,19

1. Passatgers que arriben de ciutats europees (CE) i resten a Mallorca.
 2. Passatgers que arriben de ciutats europees i continuen el seu viatge cap a la Península o Portugal.
 3. Passatgers que comencen a Mallorca el seu viatge cap a la Península o Portugal.
 4. Passatgers que arriben de la Península o Portugal i resten a Mallorca.
 5. Passatgers que arriben de la Península o Portugal i continuen el seu viatge cap a ciutats europees (CE).
 6. Passatgers que comencen a Mallorca el viatge cap a ciutats europees (CE).
- Font: Conselleria de Turisme (CITTIB). Dades informatives 2005. El turisme a les Illes Balears, de gener. 2005.

nua el viatge cap a la península o Portugal. Aquests percentatges respecte del trànsit procedent de la península o Portugal s'inverteixen: són d'un 34,4% pel que fa al trànsit de passatgers que arriben de la península o Portugal i resten a Palma, i un 65,6% és la resta del trànsit de passatgers que continuen el viatge cap a la resta d'Europa.

També cal destacar que, quant al trànsit de passatgers que comencen a Palma el viatge, el major creixement es produeix amb destinació a la península o Portugal, que se situa vint punts per sobre del trànsit d'origen a Palma amb destinació a la Comunitat Europea, fet

que reflecteix una veta de mercat creixent, que aprofiten també els residents a les Illes Balears.

Amb referència als vols de «baix cost» o «baix preu», cal remarcar que al llarg de l'any 2005 han arribat als onze milions de passatgers entrats i sortits, amb un creixement del 14,2% i una quota de mercat del 44,9%. Eivissa presenta el creixement més elevat, amb un 19,5% i 956,3 mil turistes, amb un quota del 22,9%, mentre que Menorca només creix el 3% i arriba als 539,8 mil turistes, amb una quota del 20,8%. (Vegeu el quadre I-66.)

QUADRE I-66. PASSATGERS DE COMPANYIES DE BAIX COST I BAIX PREU

	2004	Quota mercat 04	2005	Quota mercat 05	%var.05/04	Variació de la quota de mercat*
Mallorca	8.350.496	40,9	9.553.093	44,9	14,40	4,0
Menorca	524.403	19,9	539.765	20,8	2,93	0,9
Eivissa	800.028	19,2	956.260	22,9	19,53	3,7
Total	9.674.927	35,5	11.049.118	39,5	14,20	4,0

* en punts percentuals
 Font: Aena i elaboració pròpia.

8.5.4. LES ARRIBADES PER NACIONALITATS PER VIA AÈRIA⁶⁴ I PER ILLES

En aquest subapartat analitzam els punts següents: les arribades a les Balears i les arribades per illes.

8.5.4.1. Les arribades a les Balears

L'anàlisi de les arribades per nacionalitats i per via aèria mostra que el turisme alemany, amb 3,76 milions de turistes, va augmentar un 6,8% i se situa líder, amb el 33,6% del total. El turisme britànic, amb 3,3 milions, en canvi descendeix el -4,4% i passa a representar el 29,8%. El tercer mercat per via aèria són els espanyols, que, com ja s'ha dit, són 1,9 milions, creixen un 16,3% i representen el 17,1%. Aquestes tres nacionalitats representen el 80,5% del total. De la resta de nacionalitats, no n'hi ha cap que superi el mig milió i la més important és Itàlia, amb 418.000 turistes i amb un pes del 3,7%. (Vegeu el quadre I-67.)

8.5.4.2. Les arribades per illes

A Mallorca el comportament d'aquestes tres nacionalitats és el següent: els alemanys sumen 3,4 milions de turistes, amb un increment del 7,5%, i representen el 39,3% del total. Els britànics són 2,2 milions de turistes, amb un descens del -3,1%, i suposen el 25,9% del total. Els espanyols arriben als 1,4 milions, amb un augment del 21%, i el 16% del total. Aquestes tres nacionalitats concentren el 81,2% del total de les arribades per avió, i amb els francesos s'arriba al 84%.

A les Pitiüses el comportament d'aquestes tres nacionalitats és el següent. Els britànics sumen 583,9 mil turistes, amb un descens del -5,9%, i representen el 36,8% del total. Els espanyols arriben als 292,7 mil turistes, amb un creixement del 4,5%, i signifiquen el 18,5% del total. Cal destacar que els alemanys només sumen 284,3 mil turistes, amb un increment del 2%, i representen el 17,9% del total. Aquestes tres nacionalitats concentren el 73,2% del total de les arribades per avió i, si s'hi sumen els italians, el grau de concentració és del 86,9%.

A Menorca el comportament d'aquestes tres nacionalitats és el següent: Els britànics sumen 519,9 mil turistes, amb un descens del -8,2%, i representen el 51,6% del total. Els espanyols arriben als 248,7 mil turistes, amb un creixement del 7,5%, i el 24,7% del total. Cal destacar que els alemanys només sumen 94,7 mil turistes, amb un increment del 0,2%, i suposen només el 9,4% del total. Aquestes tres nacionalitats concentren el 85,7% del total de les arribades per avió i, en cas que s'hi afegixin els italians, el grau de concentració és del 92,3%, que és el màxim per a les Illes Balears.

Es pot dir, doncs, que el mercat alemany condiona més que en les altres illes el resultat anual del turisme a Mallorca, mentre que el britànic condiona el resultat anual de les Pitiüses i, en especial, el de Menorca. També, convé fer ressaltar la importància creixent del mercat espanyol, ja que a les Pitiüses i a Menorca es consolida ja com el segon mercat en importància i a Mallorca té consolidada la tercera posició. A més a més, com veurem a con-

64. No es disposa d'un desglossament per nacionalitats estrangeres per les arribades per via marítima, però, atès l'escàs volum (90,9 milers en total), el fet de no sumar la part marítima a les arribades aèries de cadascuna no afecta aquest estudi estadístic comparatiu.

QUADRE I-67. ARRIBADES TURÍSTIQUES A LES BALEARS PER ILLES, MITJA DE TRANSPORT I NACIONALITATS (2005)

Nacionalitat	Balears milers	Var. 05/04 %	Percentatge s/total illa (x)	Mallorca milers	Var. 05/04 %	Percentatge s/total illa (x)	Pitiüses milers	Var. 05/04 %	Percentatge s/total illa (x)	Menorca milers	Var. 05/04 %	Percentatge s/total illa (x)
Alemanya	3.758,0	6,8	33,6	3.379,0	7,5	39,3	284,3	2,0	17,9	94,7	0,2	9,4
Regne Unit	3.333,9	-4,4	29,8	2.230,0	-3,1	25,9	583,9	-5,9	36,8	519,9	-8,2	51,6
França	286,0	7,0	2,6	238,1	11,7	2,8	42,1	-13,8	2,7	5,8	11,4	0,6
Suïssa	180,4	20,3	1,6	159,9	29,5	1,9	14,9	-21,5	0,9	5,6	-25,3	0,6
Suècia	142,1	-6,2	1,3	129,0	-6,2	1,5	1,8	1,7	0,1	11,3	-7,8	1,1
Itàlia	417,6	-2,2	3,7	134,6	-5,6	1,6	217,0	-4,5	13,7	66,0	15,8	6,6
Holanda	159,2	14,2	1,4	119,3	16,8	1,4	26,9	6,9	1,7	12,9	7,5	1,3
Bèlgica	115,2	-0,9	1,0	94,3	-0,6	1,1	13,7	-12,3	0,9	7,1	25,7	0,7
Dinamarca	105,3	8,6	0,9	95,9	5,3	1,1	7,2	113,6	0,5	2,2	-15,3	0,2
Noruega	95,9	-8,2	0,9	92,8	-6,5	1,1	1,3	57,3	0,1	1,8	-59,3	0,2
Àustria	143,1	14,9	1,3	125,9	20,2	1,5	14,8	-19,3	0,9	2,5	65,2	0,2
Irlanda	174,6	-23,7	1,6	136,3	-25	1,6	24,1	-9,3	1,5	14,3	-30,4	1,4
Luxemburg	29,0	5,9	0,3	27,3	8,1	0,3	1,5	2,5	0,1	0,2	-70,9	0,0
Portugal	91,8	31,2	0,8	82,9	35,8	1,0	7,2	1,6	0,5	1,6	-10,5	0,2
Finlàndia	21,1	4,3	0,2	18,5	6,3	0,2	2,2	-5,0	0,1	0,3	-29,7	0,0
Altres	219,0	0,4	2,0	156,7	-3,1	1,8	50,0	5,9	3,2	12,3	34,0	1,2
Estrangers	9.272,1	1,4	82,9	7.220,7	3,1	84,0	1.293,0	-3,8	81,5	758,5	-5,4	75,3
Espanyols	1.917,0	16,3	17,1	1.375,6	21	16,0	292,7	4,5	18,5	248,7	7,5	24,7
Subtotal avió	11.189,1	3,6	100,0	8.596,2	5,6	100,0	1.585,7	-2,4	100,0	1.007,2	-2,5	100,0
Estrangers	90,9	-15,5	20,8	64,0	-14,8	31,1	22,0	-6,4	12,4	4,9	-45,6	9,1
Espanyols	346,3	0,3	79,2	141,9	5,5	68,9	155,4	-8,5	87,6	48,9	20,0	90,9
Subtotal vaixell	437,1	-3,5	100,0	205,9	-1,8	100,0	177,3	-8,3	100,0	53,8	8,1	100,0
Subtotal estrangers	9.362,9	1,2	80,5	7.284,6	2,9	82,8	1.314,9	-3,9	74,6	763,4	-5,8	71,9
Subtotal espanyols	2.263,2	13,5	19,5	1.517,5	19,4	17,2	448,1	-0,4	25,4	297,6	9,3	28,1
Total turistes	11.626,2	3,4	100,0	8.802,2	5,4	100,0	1.763,0	-3,0	100,0	1.061,0	-2,0	100,0

(x) - Base de càlcul de les nacionalitats = subtotal avió

Fonts: Conselleria de Turisme (CITIB). Dades informatives 2005. El turisme a les Illes Balears, de gener 2005.

tinuació, fa un paper important com a mercat desestacionalitzador. (Vegeu el quadre I-67.)

8.5.5. L'ESTACIONALITAT PER MITJANS DE TRANSPORT, PER ILLES I PER TEMPO-RADES

En aquest subapartat analitzam els punts següents: l'estacionalitat a les Balears, l'estacionalitat per illes, l'estacionalitat per mitjans de transport, l'estacionalitat per temporades i els programes desestacionalitzadors.

8.5.5.1. L'estacionalitat a les Balears

En els sis mesos de la temporada mitjana baixa del 2005 (gener, febrer, març, abril, novembre i desembre) es varen rebre 2.280.216 turistes, el 19,6% del total d'arribades (el 95,7% per via aèria i el 4,3% per via marítima), mentre que en els sis mesos restants de la temporada mitjana alta se'n va rebre 9.346.008, el 80,4% del total d'arribades (el 96,4% per via aèria i el 3,6% per via marítima).⁶⁵ (Vegeu el quadre I-68 i el gràfic I-24.)

Respecte del 2005 l'estacionalitat es manté pràcticament igual, amb una variació positiva d'una dècima, ja que el 2004 les arribades de turistes a la temporada mitjana baixa eren del 19,5% i a la temporada alta, del 80,5%.

En general, les millores de l'estacionalitat responen més a augments del turisme espanyol que del turisme estranger. Així,

en la temporada mitjana baixa del 2005 es varen comptar 1.608.500 turistes estrangers arribats a les Balears i 671.700 turistes espanyols, enfront dels 7.754.400 d'estrangers i 1.591.600 d'espanyols arribats en la temporada mitjana alta.

Les arribades de turisme espanyol en la temporada mitjana baixa varen ser el 29,7% del total anual, mentre que les referides a la temporada mitjana alta varen ser del 70,3%. (El 2004 els percentatges varen ser del 30,6% i del 69,4%, respectivament.) En canvi, el turisme estranger va presentar percentatges del 17,2% i del 82,8%, respectivament. (El 2004 els percentatges varen ser del 16,9% i del 83,1%, respectivament.) Així, el turisme espanyol és menys estacional que l'estranger i es dona una lleugera millora en la temporada mitjana baixa del 2005 en relació amb el 2004 en el turisme estranger.

8.5.5.2. L'estacionalitat per illes

A Mallorca la temporada mitjana aixà té més pes que en el total balear, ja que el 2005 va registrar el 23,6% del total, mentre que en la temporada mitjana alta ser del 76,4%, percentatge inferior a la mitjana de les illes Balears. En canvi, a les Pitiüses la temporada mitjana baixa va representar un 7,7%, mentre que la temporada mitjana alta va ser del 92,3%. Quant a Menorca, s'hi va registrar en la temporada mitjana baixa el 6,2%, mentre que en la temporada mitjana alta va ser del 93,8%, el percentatge més alt de les Balears, la qual cosa reflecteix el màxim estacional de les Illes.

65. Introduïm el terme «mitjana» en cada temporada ja que no és possible definir ambdues temporades només com a «alta» o «baixa». D'aquesta manera, però, s'elimina l'anomalia estadística que produeix la Setmana Santa, mentre que abans s'utilitzaven tres temporades (la baixa, la mitjana i l'alta).

QUADRE I-68. ESTACIONALITAT DEL TURISME PER VIA AÈRIA I MARÍTIMA, PER TEMPOADES I NACIONALITATS A LES BALEARS (2005)

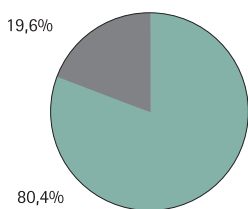
Temporades/Illes	Illes Balears			Mallorca			Illes Pitüses			Menorca		
	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total
Milers arribades	7.754,4	1.591,6	9.346,0	5.766,4	957,6	6.724,0	1.247,8	379,0	1.626,8	740,302	254,906	995,2
T. mitjana-alta	1.608,5	671,7	2.280,2	1.518,3	559,9	2.078,2	67,2	69,1	136,3	23,066	42,735	65,8
T. mitjana-baixa	9.362,9	2.263,2	11.626,2	7.284,6	1.517,5	8.802,2	1.314,9	448,1	1.763,0	763,368	297,641	1.061,0
% temporada sobre total any	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total
T. mitjana-alta	82,8	70,3	80,4	79,2	63,1	76,4	94,9	84,6	92,3	97,0	85,6	93,8
T. mitjana-baixa	17,2	29,7	19,6	20,8	36,9	23,6	5,1	15,4	7,7	3,0	14,4	6,2
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
% illes sobre total Balears	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total
T. mitjana-alta	100,0	100,0	99,9	74,4	60,2	71,9	16,1	23,8	17,4	9,5	16,0	10,6
T. mitjana-baixa	100,0	100,0	100,0	94,4	83,4	91,1	4,2	10,3	6	1,4	6,4	2,9
Total	100,0	100,1	100,0	77,8	67,1	75,7	14	19,8	15,2	8,2	13,2	9,1
% sobre total nacionalitats a cada illa i Balears	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total	Estrangers	Espanyols	Total
T. mitjana-alta	83	17	100,0	85,8	14,2	100,0	76,7	23,3	100,0	74,4	25,6	100,0
T. mitjana-baixa	70,5	29,5	100,0	73,1	26,9	100,0	49,3	50,7	100,0	35,1	64,9	100,0
Total	80,5	19,5	100,0	82,8	17,2	100,0	74,6	25,4	100,0	71,9	28,1	100,0

Font: Elaboració pròpia amb dades publicades a *El Turisme a les Illes Balears. 2005* (Conselleria de Turisme).
TMA: de maig a octubre.
TMB: de novembre a abril.

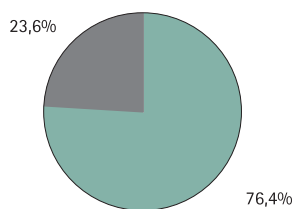
Gràfic I-24

Distribució de la temporada 2005 per illes

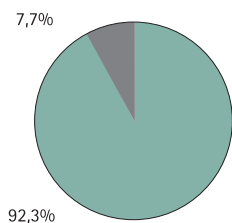
% Temporada sobre el total de l'any a les Balears

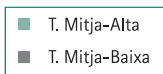
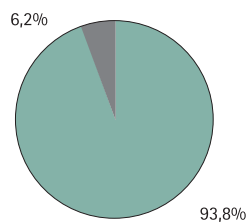
% Temporada sobre el total de l'any a Mallorca

% Temporada sobre el total de l'any a les Pitiüses

% Temporada sobre el total de l'any a Menorca

Font: Elaboració pròpia amb dades publicades a *El Turisme a les Illes Balears. 2005* (Conselleria de Turisme).
 TA: de maig a octubre (6 mesos).
 TMB: de novembre a abril (6 mesos).

La característica del turisme espanyol com a compensador de la forta estacionalitat del turisme estranger és molt acusada a Mallorca, on els turistes espanyols arribats en la temporada mitjana baixa varen representar el 36,9% del total anual (superior a la mitjana de les Balears, del 29,7%), mentre que a les Pitiüses aquest percentatge va arribar només al 15,4% i a Menorca, només al 14,4%.

Com a contrapartida, el turisme estranger és molt estacional, en especial a les illes menors. Així, Mallorca en la temporada mitjana baixa rep només el 20,8% del

total anual (superior a la mitjana del 17,2%), mentre que a les Pitiüses només va arribar al 5,1% i a Menorca, encara menys, amb el 3%. Per tant, la falta de turisme estranger a la temporada mitjana baixa de les illes menors constitueix un greu problema del sector turístic, amb repercussions d'ordre econòmic i social, si bé moltes empreses turístiques d'aquestes illes han internalitzat aquest cost estructural des del començament de les expansions, cosa que els permet seguir operatives malgrat el tancament massiu i prolongat dels establiments a l'hivern.

QUADRE I-69. EVOLUCIÓ MENSUAL DEL TURISME ARRIBAT PER VIA AÈRIA I MARÍTIMA (2005)

	Arribades avió milers	Arribades vaixell milers	Arribades total milers	% 05/04 avió	% 05/04 vaixell	% 05/04 total	Distrib. 2005 total
Gener	251.792	12.492	264.284	16,8%	-5,5%	15,5%	2,3%
Febrer	300.831	6.316	307.147	4,6%	1,7%	4,5%	2,6%
Març	493.747	31.001	524.748	15,2%	20,5%	15,5%	4,5%
Abril	596.626	31.008	627.634	-10,7%	-24,4%	-11,5%	5,4%
Maig	1.257.694	27.503	1.285.197	-1,6%	5,3%	-1,4%	11,1%
Juny	1.485.680	42.986	1.528.666	5,4%	24,8%	5,8%	13,1%
Juliol	1.856.973	83.804	1.940.777	5,0%	12,3%	5,3%	16,7%
Agost	1.902.167	124.721	2.026.888	3,9%	-13,0%	2,7%	17,4%
Setembre	1.521.829	44.371	1.566.200	3,9%	-6,9%	3,5%	13,5%
Octubre	983.039	15.241	998.280	0,8%	-16,9%	0,5%	8,6%
Novembre	312.067	7.490	319.557	16,7%	-24,3%	15,2%	2,7%
Desembre	226.618	10.192	236.810	12,7%	-15,9%	11,1%	2,0%
Total	11.189.063	437.125	11.626.188	3,6%	-3,5%	3,4%	100,0%

Font: Elaboració pròpia amb dades del CITTIB a *El turisme a les Illes Balears. 2005* (Conselleria de Turisme).

8.5.5.3. L'estacionalitat per mitjans de transport

Per mitjans de transport, a les Balears l'avió presenta una major estacionalitat que el vaixell, amb un 19,5% d'arribades en avió en la temporada mitjana baixa, enfront del 22,5% d'arribades en vaixell. En conseqüència, en la temporada mitjana alta les arribades en avió representen el 80,5%, mentre que les de vaixell només el 77,5%. Clarament es dona, doncs, un ús relatiu major del vaixell en temporada mitjana baixa. (Vegeu el quadre I-69.)

8.5.5.4. L'estacionalitat per temporades

La temporada mitjana i baixa registra el 38,6% del total d'estades (amb una per-

dua de 0,9 punts percentuals respecte del 2004), si bé la temporada baixa incrementa un 14% el total d'estades, la temporada mitjana perd gairebé el 3% de les estades. La temporada alta representa el 61,4%. En termes d'estades no millora, doncs, l'estacionalitat.

8.5.5.5. Els programes desestacionalitzadors

Cal destacar el paper desestacionalitzador que fan els programes de l'Imserso i el programa Oci 60 del Govern de les Illes Balears.

Amb relació a l'Imserso, s'ha arribat a les 194.000 places per a la temporada d'octubre a abril de 2005-2006, amb un

QUADRE I-70. PLACES DE L'IMSERSO CONTRACTADES AMB DESTINACIÓ A LES ILLES BALEARS

	2003-2004	2004-2005	% var.	2005-2006	% var.
Places per temporada	175.000	186.000	6,3	194.000	4,3

Nota: Les temporades de l'IMSERSO van des d'octubre fins a aproximadament el mes d'abril.

Font: Ministeri de Treball i Afers Socials.

increment del 4,3% per comparació a la temporada de l'any passat. (Vegeu el quadre I-70.)

Amb referència al pla Oci 60,⁶⁶ l'evolució de les dades per a les tres temporades vigents, que van del 2003-2004 al 2005-2006 mostren l'evolució següent: Eivissa és l'única illa que veu reduït el nombre d'usuaris al llarg de les tres temporades, amb una caiguda del -20,1%. Menorca creix un 0,6% i Mallorca, un 36,2%. En total, el 2005-2006 hi ha hagut 9.802 usuaris, amb destinació "Illes Balears", amb un decreixement des del 2003-2004 del -1,3%, i s'ha de destacar que en la darrera campanya s'hi ha afegit Alacant, com a nova destinació, amb 1.144 usuaris. (Vegeu el quadre I-71.)

8.5.6. L'ESTADA MITJANA I LES ESTADES PER ILLES

L'estada mitjana és d'11,1 dies i s'ha incrementat en 0,2 dies (un 2,1%). Els increments per a les tres principals nacionalitats són del 6,6% per als alemanys, del 2,9% per als britànics i del -0,7% per als espanyols. El total d'estades és de 117,6 milions, amb un increment del 5,3%, el 65,6% de les quals s'ha registrat en establiments hotelers, amb una pèrdua en relació amb el 2004 de 3,1 punts percentuals. En canvi, augmenten la participació en el total d'estades els apartaments turístics i els habitatges llogats, que creixen el 28,8% (1,8 punts més), i els apartaments i els

QUADRE I-71. TOTAL D'USUARIS DEL "PLA OCI 60" DISTRIBUÏTS PER ZONES I ORIGEN. TEMPORADA 2005-2006

		Destinació				
	Població	Eivissa	Mallorca	Menorca	Alacant	Total
	Eivissa	0	1.097	409	133	1.639
Origen	Maó	314	1.316	0	147	1.777
	Palma	2.859	0	3.807	864	7.530
	Totals	3.173	2.413	4.216	1.144	10.946

Temporada: d'octubre de 2005 a maig de 2006.

Nota: La temporada es va iniciar el febrer de 2006 i el programa segueix en funcionament, per la qual cosa les dades són provisionals.

Font: Mundo Sénior.

66. Vegeu la *Memòria del CES 2004*, p. 146.

QUADRE I-72. ESTADA DELS TURISTES A LES ILLES BALEARS (2005)

Pernoctacions (nits)	Temporada alta	% Var. 05/04	Temporada mitjana	% Var. 05/04	Temporada baixa	% Var. 05/04	Total	% Var. 05/04
Mallorca	51.546.508	14,8	21.665.079	0,7	15.828.609	17,7	89.030.196	11,5
Menorca	8.025.014	-8,5	2.221.854	-17,0	644.640	1,9	10.891.508	-9,9
Pitiüses	12.647.881	-7,4	3.750.493	-12,2	1.293.083	-28,8	17.691.457	-10,4
Illes Balears	72.219.403	7,3	27.627.426	-2,9	17.766.332	11,8	117.613.161	5,3
Tipus d'allotjament	Total d'estades	% Var. 05/04	Distribució de estades (%)		Diferència 05-04 en punts percentuals			
Establiments hotelers	77.171.202	0,5	65,6		-3,1			
Apartaments turístics	11.610.948	28,8	9,9		1,8			
Apartaments i habitatges en propietat	13.275.093	24,5	11,3		1,7			
Casa d'amics o familiars	13.190.809	2,0	11,2		-0,4			
Altres	2.365.109	2,6	2,0		-0,1			
Total	117.613.161	5,3	100					

ESTADA MITJANA DEL TURISME A LES ILLES BALEARS

Estada en dies	Temporada alta	% Var. 05/04	Temporada mitjana	% Var. 05/04	Temporada baixa	% Var. 05/04	Mitjana	% Var. 05/04
Mallorca	11,4	4,9	10,2	1,8	11,5	2,9	11,1	4,0
Menorca	11,0	0,2	10,8	7,6	15,6	6,6	11,2	2,4
Pitiüses	10,6	-4,3	11,4	-3,0	14,1	-24,1	11,0	-5,9
Illes Balears	11,2	2,6	10,4	1,4	11,7	-0,3	11,1	2,1
Nacionalitats	Temporada alta	% Var. 05/04	Temporada mitjana	% Var. 05/04	Temporada baixa	% Var. 05/04	Mitjana	% Var. 05/04
Alemays	12,2	9,6	10,7	-1,7	11,8	11,0	11,7	6,6
Britànics	10,8	4,3	9,4	0,3	9,3	-3,4	10,3	2,9
Espanyols	10,5	-7,7	11,2	14,8	11,6	2,0	10,9	-0,7
Total	11,2	2,6	10,4	1,4	11,7	-0,3	11,1	2,1

Font: CITTIB. Enquesta de la Despesa Turística de les Illes Balears.

habitatges en propietat, amb un creixement del 24,5% (1,7 punts més).⁶⁷ L'estada mitjana millora a Mallorca i a Menorca amb un 4% i amb un 2,4%, respectivament. Al contrari, empitjora a

Eivissa-Formentera, un -5,9%. Per illes el 75,7% de les estades es concentren a Mallorca. Eivissa-Formentera representa el 15,1% i Menorca, el 9,3%. (Vegeu el quadre I-72.)

67. Aquesta desviació de fluxos turístics en termes d'estada des de l'hotel cap als apartaments turístics i altres habitatges és coherent amb el canvi d'usos en els mitjans de transport aeri que provoquen les noves companyies de baix cost i baix preu. (Vegeu l'apartat 8.5.3.)

QUADRE I-73. PERFIL DEL TURISTA

Atributs	Alemany	Britànic	Espanyol	Total
Edat				
Menys de 25	19,7%	24,6%	22,4%	22,8%
Entre 25 i 44	35,0%	33,5%	40,8%	36,3%
Entre 45 i 64	32,9%	29,1%	24,5%	28,9%
Més de 64	12,2%	12,8%	12,3%	11,9%
No contestat	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%
Motiu del viatge				
Oci i vacances	93,6%	97,0%	78,3%	91,4%
Treball i negoci	2,3%	1,3%	10,7%	3,9%
Estudis	0,2%	0,1%	0,5%	0,3%
Serveis personals	2,7%	1,2%	8,9%	3,5%
Altres	1,2%	0,5%	1,5%	1,0%
Allotjament				
Establiments hotelers	76,0%	79,4%	62,7%	75,6%
Apartaments turístics i habitatges llogats	5,5%	6,6%	4,2%	5,2%
Apartaments i habitatges en propietat	9,8%	6,2%	7,9%	7,5%
Casa d'amics o familiars	6,9%	5,9%	23,4%	9,9%
Altres	1,9%	1,9%	1,8%	1,8%
Paquet turístic				
Viatja amb paquet turístic	60,9%	58,2%	37,0%	56,8%
No viatja amb paquet turístic	39,1%	41,8%	63,0%	43,2%

Font: CITIB. Enquesta de la Despesa Turística de les Illes Balears.

D'altra banda, el major pes que tenen les estades de la temporada mitjana i baixa en relació amb el nombre de turistes es deu que l'estada mitjana en la temporada baixa és un 4,5% per sobre de la que té en la temporada alta (11,7 dies enfront d'11,2).

8.5.7. EL PERFIL DEL TURISTA

El perfil del turista es defineix d'acord amb característiques següents: l'edat, el motiu

del viatge, l'allotjament i el paquet turístic. Per a les tres principals nacionalitats cal destacar que el perfil més jove és per al turisme britànic, si bé el percentatge del grup d'edat menor de vint-i-cinc anys es redueix en aquesta nacionalitat 3,5 punts respecte del 2004. Aquest mercat també es destaca per tenir els percentatges més alts en què el motiu principal del viatge és l'oci i les vacances (0,3 punts més que l'any passat) i en què el principal allotja-

ment és l'hotel·ler (-2,7 punts menys que l'any passat). En canvi, els alemanys es destaquen perquè són els que viatgen més amb paquet turístic (-5,6 punts menys que l'any passat).

Aquestes variacions per al conjunt dels turistes nacionals i internacionals són les següents: -2,1 punts pel que fa al turisme menor de vint-i-cinc anys, +0,3 punts quant al motiu de viatge per oci i vacances, -2,3 punts amb referència a l'allotjament en establiments hotel·lers, i -6,9 punts pel que fa a viatjar amb paquet turístic.⁶⁸ (Vegeu el quadre I-73.)

8.5.8. EL NIVELL DE FIDELITZACIÓ I DE SATISFACCIÓ DELS TURISTES NACIONALS ARRIBATS A LES BALEARS⁶⁹

Segons les dades de l'enquesta sobre la despesa turística (vegeu l'apartat 8.7), el grau de fidelització dels turistes nacionals és força elevat, ja que més del 63% del total dels turistes ja havien visitat les Illes Balears amb anterioritat. D'aquests, el percentatge més elevat són els que han visitat les Balears deu o més vegades, que són el 16,7%, i els que les han visitades fins a tres vegades, que són el 27,4%.

Quant al grau de satisfacció del turisme nacional és bastant elevat: en una escaleta del 0 al 10, el grau de satisfacció és d'un 8,2.

8.6.

L'OFERTA TURÍSTICA A LES BALEARS I LA DIVERSIFICACIÓ

En aquest subapartat estudiem l'oferta d'allotjament, el nivell d'ocupació, la rendibilitat, el «tot inclòs» i l'oferta complementària.

8.6.1. LA CAPACITAT DE L'OFERTA D'ALLOTJAMENT PER ILLES

En aquest epígraf fem l'anàlisi dels aspectes següents de l'oferta turística: la capacitat de l'oferta d'allotjament per illes i la capacitat de l'oferta d'allotjament per categories.

8.6.1.1. La capacitat de l'oferta d'allotjament per illes

La capacitat d'allotjament de les Balears presenta dues cares: la reglada (que es recull en l'anuari del CITTIB) i la no reglada (estimació que es pot consultar en la memòria del CES de l'any passat, que es va obtenir d'altres fonts no oficials).

Per illes, Mallorca disposa del 67,7% del total de places de les Balears, amb un augment de 690 (un 0,2%). Eivissa en té el 18,9% i un descens de 946 places (un -1,2%). Menorca disposa de l'11,6% de places i un augment de 453 (un 0,9%), i Formentera en té l'1,8% i un descens de 28 places. (Vegeu el quadre I-74.)

68. Vegeu de bell nou el canvi d'usos en els mitjans de transport aeri que provoquen les noves companyies de baix cost i baix preu, que són una de les causes dels canvis que es produeixen en el perfil dels turistes. (Vegeu l'apartat 8.5.3.)

69. Només disposam d'aquesta informació per al turisme nacional.

QUADRE I-74. CAPACITAT D'ALLOTJAMENT TURÍSTIC REGLAT DE LES BALEARS (2005)

Illes	Oferta hotelera (x)			Apartaments		
	Places	Places	%	Places	Places	%
(31.12.05)						
Mallorca	231.649	634	0,3	50.695	-662	-1,3
Eivissa	54.345	-619	-1,1	23.935	-368	-1,5
Formentera	4.649	-28	-1	3.019	—	—
Subtotal Pitiüses (y)	58.994	-647	-1,1	26.954	-368	-1,3
Menorca	26.874	256	1	21.017	181	0,9
I. Balears	317.517	243	0,1	98.666	-849	0,9
Distribució %	75,0			23,3		
	Agroturisme (z)			Càmping		
	Places	Places	%	Places	Places	%
Mallorca	3.064	218	7,7	1.000	500	100
Eivissa	286	41	16,7	1.298	—	—
Formentera	—	—	—	—	—	—
Subtotal Pitiüses (y)	286	41	16,7	1.298	—	—
Menorca	242	16	7,1	1.039	—	—
I. Balears	3.592	275	8,3	3.337	500	17,6
Distribució %	0,8			0,8		
	Total	Var. 05/04		Distribució places		
	Places	Places	%	%		
Mallorca	286.408	690	0,2	67,7		
Eivissa	79.864	-946	-1,2	18,9		
Formentera	7.668	-28	-0,4	1,8		
Subtotal Pitiüses (y)	87.532	-974	-1,1	20,7		
Menorca	49.172	453	0,9	11,6		
I. Balears	423.112	169	0,0	100,0		
Distribució %	100,0					

(x) Vegeu el quadre I-75.

(y) Suma d'Eivissa i Formentera.

(z) S'hi inclouen hotels rurals, agroturismes i turisme d'interior.

Font: Elaboració pròpia amb dades d'*El turisme a les Illes Balears. 2005* (Conselleria de Turisme).

En una distribució i evolució per grups de l'allotjament reglat, tenim l'anàlisi següent dels grans grups a les Balears: els hotels, en sentit ampli⁷⁰, tenen una quota del 75% i un augment de 243 places (el 0,1%); els apartaments turístics disposen de 98.666 places, amb una quota del 23,3% i un descens de -849 places (el

70. L'oferta hotelera conté tota l'oferta regulada excepte apartaments, hotels rurals, turisme d'interior, agroturismes i càmpings.

-0,9%); el turisme rural, en sentit ampli⁷¹, disposa d'unes 3.592 places, amb una quota del 0,8% i un augment de 275 places (el 8,3%), i els càmpings recullen 3.337 places, amb una quota del 0,8% i un augment de 500 places (el 17,6%). Formentera no té càmpings ni turisme rural. Es destaca el creixement del turisme rural en els darrers anys, si bé no arriba a representar encara l'1% de l'oferta reglada. Veiem que les Illes Balears segueixen disposant d'una elevada quota d'hotels en l'oferta d'allotjament reglada (75%).

8.6.1.2. La capacitat de l'oferta d'allotjament per categories

Quant a una distribució i evolució per categories de l'allotjament reglat a les Balears, només amb referència al grup d'hotels en sentit ampli, tenim les dades següents: el 0,6% per als inferiors a una estrella (cases d'hostes, fondes i pensions), que creixen el 0,2%; el 5,1% per als d'una estrella, amb un decreixement del -7%; l'11,6% per als de dues estrelles, amb un descens del -5,6%; el 55,6% per als de tres estrelles, amb una variació del 0,1%; el 25,3% per als de quatre estrelles, amb un creixement del 4,6%, i l'1,9% per als de cinc estrelles.

És notable la progressiva pèrdua de quota de les categories inferiors, a favor de les superiors, en els darrers anys. El resultat net, esmentat abans, és un augment de capacitat de 243 places (0,1%), però no en la mida mitjana del nombre de places

per establiment, que passa de les 161,8 el 2004 a les 161,5 el 2005. Nogensmenys, aquesta ràtio ha experimentat una millora, amb un increment de la mida mitjana del nombre de places per establiment del 27% en els darrers deu anys. (Vegeu el quadre I-75.)

Dins aquest grup d'hotels, el desglossament per tipus seria el següent: el 63%, per als hotels; el 26,1%, per als hotels apartaments; el 2,9%, per als hostals residència; el 2,8%, per als hostals; el 2,7%, per a les ciutats de vacances; l'1,2%, per als hotels residència; el 0,7%, per a les residències apartament, i el 0,6%, per als tipus inferiors (cases d'hostes, fondes i pensions). L'any 2005 els tipus han tingut les variacions de capacitat següents: augmenten els hotels apartament (2,4%) i els tipus inferiors (0,2%), mentre que disminueixen els hotels (-0,2%), els hotels residència (-4%), les residències apartaments (-14,6), els hostals (2,2%), els hostals residència (-2,6%) i les ciutats de vacances (-3,2%). El resultat net, esmentat abans, és d'un augment de la capacitat de 243 places (0,1%).

8.6.2. EL NIVELL D'OCUPACIÓ DELS ESTABLIMENTS TURÍSTICS⁷²

En aquest subapartat analitzam els aspectes següents de l'oferta turística: el nivell d'ocupació dels establiments turístics a les Balears i el nivell d'ocupació dels establiments turístics per illes.

71. Inclou hotels rurals, turisme d'interior i agroturismes.

72. Cal tenir en compte que aquestes dades registren la taxa d'ocupació de la planta oberta i no tenen en compte la taxa d'ocupació respecte de l'estoc de places. Aquests dos registres poden evolucionar en sentit contrari —és a dir, pot millorar la taxa d'ocupació de la planta oberta i pot empitjorar la taxa d'ocupació respecte del total de places— en cas que es doni un major tancament de places en la temporada mitjana i en la baixa.

QUADRE I-75. TIPUS I CATEGORIES DE L'OFERTA HOTELERA (SENTIT AMPLI) DE BALEARS (2005)

Places d'hotels i resta oferta reglada	Altres inferiors	Hotels					Hotels 5 estrelles	Oferta Total	Var. 05/04		Distribució %
		1 estrella	2 estrelles	3 estrelles	4 estrelles	Places			%		
Hotels	4.513	20.525	121.041	49.118	4.775	—	199.972	-435	-0,2	63,0	
Hotel residència	882	1.539	1.184	251	0	—	3.856	-161	-4,0	1,2	
Hotel apartament	210	3.095	47.362	30.790	1.282	—	82.739	1.970	2,4	26,1	
Residència apartament	172	1.080	1.054	42	—	—	2.348	-400	-14,6	0,7	
Hostal	4.463	3.674	830	—	—	—	8.967	-205	-2,2	2,8	
Hostal - residència	5.276	3.608	324	—	—	—	9.208	-244	-2,6	2,9	
Ciutat vacances	562	3.397	4.717	—	—	—	8.676	-286	-3,2	2,7	
Altres inferiors *	1.751	—	—	—	—	—	1.751	4	0,2	0,6	
Totals (places)	1.751	16.078	36.918	80.201	6.057	0	317.517	243	0,1	100,0	
Variació places	4	-1.212	-2.175	105	3.001	0	243				
Variació %	0,2	-7,0	-5,6	0,1	4,1	—	0,1				
% distribució	0,6	5,1	11,6	55,6	25,3	1,9	100,1				

* Cases d'hostes, fondes i pensions.

Font: Elaboració pròpia amb dades d'El Turisme a les Illes Balears. 2005 (Conselleria de Turisme).

8.6.2.1. El nivell d'ocupació dels establiments turístics a les Balears

Les notes metodològiques del CITTIB indiquen que l'enquesta mensual d'ocupació de la planta oberta analitza l'activitat dels establiments hotelers i dels apartaments turístics de les Illes Balears ubicats dins unes zones turístiques delimitades, de manera que exclou de l'àmbit d'estudi les tres tipologies de turisme rural, els càmpings turístics, els habitatges de vacances, els establiments parahotelers que no s'inclouen en les categories definides per la Llei general del turisme de les Illes Balears i tots els establiments ubicats fora de la zona turística.

Els resultats globals per a les Balears indiquen una caiguda de l'ocupació de -0,2 punts de variació respecte de l'any anterior, situant-se en un 72,8%. Els sis mesos que empitjoren són febrer, juliol, agost i d'octubre a desembre. La caiguda màxima és la del mes de febrer, amb -4,2 punts de variació. (Vegeu el quadre I-76.)

8.6.2.2. El nivell d'ocupació dels establiments turístics per illes

Els resultats globals per a Mallorca indiquen una lleugera caiguda del nivell d'ocupació de -0,1, de manera que se situa en el 73,2%. Els set mesos que empitjoren són febrer, març, juliol, l'agost, i d'octubre a desembre. La disminució màxima és dóna durant els mesos de febrer i desembre, amb -4,5 punts cadascun.

Els resultats globals per a Menorca mostren un descens de l'ocupació de -2,8 punts de

variació, tot i que la seva taxa d'ocupació, 74,5%, és la màxima de totes les illes. Els sis mesos que empitjoren són gener, febrer, de maig a juliol, i octubre. La caiguda màxima és la del febrer, amb -18,2 punts.

Els resultats globals per a Eivissa assenyalen que és l'única illa que millora el nivell d'ocupació, en 1,5 punts, i arriba al 70,4%. Els quatre mesos que empitjoren són gener, juliol, agost, i novembre. La caiguda màxima és en el mes de novembre, amb -19,4 punts.

Els resultats globals per a Formentera denoten un descens del nivell d'ocupació de -2,1 punts, de manera que és del 69,5%. Els quatre mesos que empitjoren són abril i de juny a agost. La caiguda màxima és dóna en el mes d'agost, amb -12,4 punts.

8.6.3. LA RENDIBILITAT DELS HOTELS A LES BALEARS

Segons l'enquesta de clima turístic empresarial que elabora Exceltur,⁷³ la millora del grau d'ocupació dels establiments hotelers (sense apartaments) i també la que es dóna en el nivell de preus en la temporada alta han permès millorar lleugerament el nivell dels beneficis, segons es desprèn de l'opinió que expressen els directius hotelers.

Concretament, el 62,5% dels enquestats mostra un creixement dels beneficis en el moment de tancar l'any, amb uns nivells de fins a un 5% superiors al 2004; el 14,2%, amb millores superiors al 5%, i una altra fracció, el 23,2%, que expressa

73. Vegeu: *Perspectivas Turísticas*, Exceltur, núm. 15, gener de 2006.

QUADRE I-76. OCUPACIÓ DELS ESTABLIMENTS TURÍSTICS (2005)

	Illes Balears			Mallorca			Menorca			Eivissa			Formentera		
	% Ocupació sobre planta oberta 2004		Punts var. sobre any anterior	% Ocupació sobre planta oberta 2005		Punts var. sobre any anterior	% Ocupació sobre planta oberta 2004		Punts var. sobre any anterior	% Ocupació sobre planta oberta 2005		Punts var. sobre any anterior	% Ocupació sobre planta oberta 2004		Punts var. sobre any anterior
	2004	2005		2004	2005		2004	2005		2004	2005		2004	2005	
Gener	43,5	43,5	0,0	42,8	43,2	0,4	44,9	29,0	-15,9	54,6	50,3	-4,3	—	—	—
Febrer	57,8	53,6	-4,2	58,1	53,6	-4,5	58,4	40,2	-18,2	52,3	62,1	9,8	—	51,2	—
Març	64,1	64,2	0,1	63,9	63,2	-0,7	68,2	70,7	2,5	68,8	75,8	7,0	—	5,1	—
Abril	56,9	59,5	2,6	57,1	58,8	1,7	42,1	54,7	12,6	62,4	78,1	15,7	14,3	11,9	-2,4
Maig	59,5	59,9	0,4	62,4	62,9	0,5	61,5	59,6	-1,9	47,4	48,5	1,1	36,9	37,6	0,7
Juny	76,3	76,3	0,0	77,1	78,5	1,4	84,4	75,4	-9,0	67,4	68,5	1,1	87,3	77,5	-9,8
Juliol	87,6	86,1	-1,5	89,0	88,2	-0,8	90,4	84,8	-5,6	80,4	79,3	-1,1	90,0	80,5	-9,5
Agost	93,6	91,5	-2,1	94,7	92,5	-2,2	95,0	95,4	0,4	88,4	86,6	-1,8	97,0	84,6	-12,4
Setembre	79,2	82,6	3,4	81,6	83,7	2,1	77,4	81,4	4,0	72,5	79,7	7,2	70,3	76,3	6,0
Octubre	59,0	56,7	-2,3	61,8	59,6	-2,2	56,9	49,9	-7,0	47,5	47,6	0,1	36,4	46,6	10,2
Novembre	59,4	58,1	-1,3	58,9	58,2	-0,7	36,4	69,5	33,1	69,9	50,5	-19,4	—	—	—
Desembre	45,8	41,9	-3,9	47,2	42,7	-4,5	35,0	41,7	6,7	23,5	26,7	3,2	—	—	—
Total	73,0	72,8	-0,2	73,3	73,2	-0,1	77,3	74,5	-2,8	68,9	70,4	1,5	71,6	69,5	-2,1

Font: CITTIB. Enquesta d'Ocupació dels Establiments Turístics de les Illes Balears.

QUADRE I-77. TOT INCLÒS A MALLORCA

Per categories	Nombre d'establiments		% sobre el total d'establiments		Nombre de places		% sobre el total de places	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
1 Estrelles	11	14	7,2	8,3	2.580	2.751	4,1	3,8
2 Estrelles	18	19	11,8	11,3	5.773	4.847	9,2	6,7
3 Estrelles	95	106	62,1	63,1	40.315	49.472	64,4	68,2
4 Estrelles	29	29	19	17,3	13.887	15.486	22,2	21,3
Total	153	168	100	100	62.555	72.556	100	100

Per capacitat (places)	Nombre d'establiments		% sobre el total de establiments	
	2004	2005	2004	2005
Fins a 100	11	11	7,2	6,5
De 101 a 200	22	30	14,4	17,9
De 201 a 300	26	48	17	28,6
De 301 a 500	45	28	29,4	16,7
De 501 a 1.000	44	45	28,8	26,8
Més de 1.000	5	6	3,3	3,6
Total	153	168	100	100

Font: Conselleria de Turisme.

nivells inferiors encara als aconseguits l'any anterior.

Alternativament, també es poden tenir en compte les dades del novè estudi que Ernst&Young fa sobre els indicadors econòmics de la indústria hotelera espanyola, que, amb una mostra de 400 hotels, comprèn més de 160.000 places (el 20% de l'hoteleria de tres, quatre i cinc estrelles), en les quals diferencia entre els hotels urbans i de vacances. Ofereix dades per a Madrid, Catalunya, València, les Canàries i les Balears. Segons aquesta informació, els hotels de tres estrelles a les Illes Balears mantenen estables les rendibilitats, mentre que els de quatre i cinc estrelles la milloren des de l'any 2002.

8.6.4. EL «TOT INCLÒS»

Segons les dades oficials del Servei d'Inspecció de Turisme de la Conselleria de Turisme, dels hotels que entre els serveis ofereixen el «tot inclòs» i que fan referència només a Mallorca, s'ha passat dels 153 establiments el 2004 als 168 el 2005, només alguns dels quals ofereixen exclusivament el «tot inclòs». Quant al nombre de places, s'ha passat de les 62.555 del 2004 a les 72.556 del 2005. Per categories el 89,5% de les places es concentra en els hotels de tres i quatre estrelles i el 93,5% dels establiments tenen més de cent places. (Vegeu el quadre I-77.)

QUADRE I-78. NOMBRE I CAPACITAT DELS ESTABLIMENTS A LES ILLES BALEARS (2005)

	Restaurants				Cafeteries			
	Establiments	Var. 05/04	Places	Var. 05/04	Establiments	Var. 05/04	Places	Var. 05/04
Mallorca	2.624	3,63	177.464	3,48	1.400	4,63	65.151	6,85
Menorca	456	2,93	29.507	5,73	197	2,6	8.243	2,55
Eivissa	833	2,08	65.283	5,23	452	4,39	24.265	8,68
Formentera	108	1,89	7.855	2,27	41	-4,65	1.906	-1,4
Total	4.021	3	280.109	4,08	2.090	4,19	99.565	6,75

	Bars				Total			
	Establiments	Var. 05/04	Places	Var. 05/04	Establiments	Var. 05/04	Places	Var. 05/04
Mallorca	3.421	2,00	42.950	12,57	7.445	3,06	285.565	5,52
Menorca	369	3,65	16.501	4,85	1.022	3,13	54.251	4,97
Eivissa	451	-1,96	25.543	4,75	1.736	1,58	115.090	5,83
Formentera	49	-2,00	2.268	-1,35	198	-0,5	12.029	0,97
Total	4.290	1,66	87.262	8,3	10.401	2,75	466.936	5,41

Font: Conselleria de Turisme (CITTIB). Dades informatives 2005. El turisme a les Illes Balears, de gener. 2005.

L'informe del comitè d'experts sobre el «tot inclòs» va resoldre que no era necessari regular aquest sistema, atès que ja existeix normativa suficient per regular-lo, si bé és partidari d'agilitzar els sistemes de reclamacions i també de millorar els sistemes de qualitat i de seguretat contractual en la prestació dels serveis turístics. L'informe també recomana crear un observatori sobre l'evolució de la demanda del sector.

8.6.5. L'OFERTA COMPLEMENTÀRIA

Les dades de l'oferta complementària que ha recollit l'anuari del CITTIB fan referència a l'oferta de restaurants, cafeteries i bars. En total, representen 10.401 establiments (amb un creixement del 2,8%), que sumen un total de 466.936

places (amb un creixement del 5,4%). (Vegeu el quadre I-78.)

Per segments de l'oferta complementària, cal destacar el creixement en el nombre de places dels bars (8,3%) i les cafeteries (6,8%), mentre que els restaurants creixen per sota de la mitjana de l'oferta complementària, amb un 4,1%.

Per illes, el creixement en places més important de l'oferta complementària és a Eivissa, amb un 5,8%, mentre a Formentera el creixement és poc significatiu, ja que no arriba a l'1%.

8.6.6. LA DIVERSIFICACIÓ DELS PRODUCTES TURÍSTICS

Amb relació a l'oferta d'altres productes, els estudis de la CAEB, destaquen l'oferta

QUADRE I-79. PRODUCTES TURÍSTICS A LES ILLES BALEARS (2005)

Conceptes	Nàutic		Golf		Cicloturisme		Creuers	
	2005	Var. 05/04%	2005	Var. 05/04%	2005	Var. 05/04%	2005	Var. 05/04%
Turistes	276.391	2,50	103.684,00	0,20	81.200,00	1,50	860.408,00	19,50
Estada mitjana (dies)	14,15	-0,40	9,91	0,10	9,72	-0,20	1,50	0,40
Despesa total per persona i dia (euros)	136,00	4,60	196,40	0,20	98,40	2,20	56,91	2,50
Despesa directa a les Illes Balears per persona i dia (euros)	74,00	4,20	101,66	0,70	38,40	2,40	—	—
Despesa per persona i dia en origen (euros)	62,00	5,10	94,74	-0,30	60,00	2,00	—	—
Despesa al país d'origen que reverteix a les Illes Balears (euros)	34,10	5,10	52,11	-0,30	33,00	2,00	—	—
Despesa total per persona i dia que reverteix a les Illes Balears (euros)	108,10	4,50	153,77	0,30	71,40	2,20	—	—
Despesa total (milions d'euros)	531,89	6,80	201,80	0,50	77,66	3,50	—	—
Despesa total directa a les Illes Balears (milions d'euros)	289,41	6,40	104,46	1,00	30,31	3,70	—	—
Despesa total al país d'origen (milions d'euros)	242,48	7,30	97,35	0,10	47,36	3,30	—	—
Despesa total al país d'origen que reverteix a les Illes Balears (milions d'euros)	133,36	7,30	53,54	0,10	26,05	3,30	—	—
Ingressos totals per turisme a les Illes Balears (milions d'euros)	422,77	6,70	158,00	0,70	56,35	3,50	71,34	19,80

Font: CITTIB i CAEB.

del turisme nàutic, de golf i de cicloturisme, i també el turisme de creuers. (Vegeu el quadre I-79.)

D'aquestes dades es desprèn el següent:

- El turista nàutic (iot propi o de lloguer), amb una estimació de 276,4 mil turistes i de 14,2 dies com a estada mitjana, va generar per a les Balears uns 108,1 euros per persona i dia i un total de 422,8 milions d'euros. La major part d'aquest turisme lloga un vaixell (55%), mentre que l'altra alternativa és arribar a les Illes amb un vaixell propi (45%). A més d'aquesta quantitat, s'hi hauria d'afegir la que generen les diverses regates que tenen lloc a la comunitat, la més emblemàtica de les quals és la Copa del Rei, a Palma, en què participen unes dues mil quatre-cents persones, amb una mitjana d'11 dies d'estada. Els participants gasten 340 euros per persona i dia, cosa que dona un total de 9 milions d'euros (segons un estudi de la Cambra de Comerç de Mallorca i de les Pitiüses).
- El creuerista marítim (encara que no té la qualificació estadística de «turista») va generar per a les Balears l'any 2005 prop de 57 euros per persona i dia, amb un total de 71 milions d'euros d'ingressos per als 860 mil creueristes.
- El turista jugador de golf va generar per a les Balears el 2005 prop de 153,8 euros per persona i dia, i un total de 158 milions d'euros d'ingres-

sos per als 103,7 mil golfistes⁷⁴ (amb una estada mitjana de 9,9 dies).

- El cicloturista va generar per a les Illes Balears l'any 2005 uns 71,4 euros per persona i dia. Són uns 81.000 cicloturistes⁷⁵, amb una mitjana de 9,7 dies d'estada, que varen gastar un total de 56 milions d'euros.

També es pot destacar com una oferta diferenciada del turisme tradicional de les Balears el que es coneix sota el nom d'hotels ciutats, que presenta un dinamisme prou important en els darrers anys.

8.7.

ELS INGRESSOS TURÍSTICS DE LES BALEARS

Les dades de l'estudi sobre la despesa dels turistes de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que ha elaborat el Centre d'Investigació i Tecnologies Turístiques de les Illes Balears (CITTIB), permeten fer una anàlisi de l'evolució de la despesa dels turistes a les Illes Balears pels següents conceptes: per la via d'accés, pels mercats d'origen, pels trams de pernотacions, per l'ús del paquet turístic, pels motius del viatge, pels tipus d'allotjament principal i per les zones de destinació. En aquest apartat, per causa de la simplificació, ens referirem només a les dades per mercats d'origen i a les dades per zones de destinació.

74. Inclou acompanyants.

75. Inclou acompanyants.

QUADRE I-80. DESPESES DELS TURISTES PER MERCAT D'ORIGEN

Conceptes	Total	% Var. 05/04	% Total	Despesa mitjana per persona i dia	Paquet turístic	Despesa per origen	Despesa per destinació
Total	10.430.325.090	6,2	10.430.325.090	88,68	34,91	14,08	39,70
Turistes estrangers	8.810.447.317	5,4	84,5	92,89	39,43	12,75	40,71
Alemanya	3.362.836.755	13,6	38,2	83,38	34,33	10,60	38,45
Regne Unit	3.067.802.470	1,1	34,8	98,89	42,15	14,47	42,28
França	320.245.620	6,8	3,6	90,25	38,34	9,42	42,49
Itàlia	442.099.196	2,1	5,0	108,09	68,84	5,36	33,88
Suïssa	215.177.516	17,1	2,4	111,89	29,16	24,54	58,18
Bèlgica	118.784.488	-4,5	1,3	107,40	61,35	10,06	35,99
Suècia	134.034.497	-2,7	1,5	102,32	51,50	7,73	43,09
Països Baixos	168.751.385	18,9	1,9	92,24	41,01	11,10	40,13
Àustria	152.780.921	12,9	1,7	101,03	45,44	16,41	39,19
Irlanda	174.330.560	-26,8	2,0	99,77	56,59	2,51	40,67
Dinamarca	109.090.629	22,4	1,2	121,07	35,39	34,02	51,66
Noruega	104.630.204	-3,5	1,2	88,09	47,97	6,22	33,89
Luxemburg	29.802.461	9,6	0,3	112,73	44,54	16,30	51,89
Portugal	72.586.780	24,9	0,8	95,02	55,34	7,10	32,59
Finlàndia	25.192.082	-4,2	0,3	155,29	72,75	28,89	53,66
Rússia	18.851.760	-9,2	0,2	105,83	7,25	42,68	55,91
Altres europeus	95.568.032	-13,8	1,1	89,39	17,60	21,09	50,70
Resta del món	197.881.960	-13,2	2,2	104,21	11,15	40,67	52,39
Turistes nacionals	1.619.877.773	10,6	15,5	71,15	16,08	19,60	35,48
Catalunya	534.189.493	27,3	33,0	73,55	14,90	22,05	36,60
C. Valenciana	203.524.168	12,6	12,6	66,78	12,08	19,18	35,52
Madrid	554.307.783	37,8	34,2	74,42	18,17	19,97	36,28
Resta de comunitats	327.856.329	-29,1	20,2	65,47	17,10	15,74	32,63

Font: CITTIB. Enquesta de la Despesa Turística de les Illes Balears.

8.7.1. LA DESPESA DELS TURISTES PER MERCATS D'ORIGEN

El total de la despesa turística arriba a un valor de 10.430,3 milions d'euros, amb un creixement del 6,2%, el 84,5% (8.810,4

milions d'euros) dels quals correspon al turisme estranger, amb un creixement del 5,4%, i la resta, al nacional, amb un pes del 15,5% (1.619,9 milions d'euros) i un creixement del 10,6%. (Vegeu el quadre I-80.)

QUADRE I-81. DESPESA DELS TURISTES PER ÚS DEL PAQUET TURÍSTIC (2005)

Conceptes	Total	% Var. 05/04	% Total	Despesa mitjana per persona i dia	Paquet turístic	Despesa per origen	Despesa per destinació
Total	10.430.325.090	6,2	10.429.979.388	88,68	34,91	14,08	39,70
No l'usa	4.559.336.947	29,7	43,7	78,89	0,00	27,71	51,18
Sí que l'usa	5.870.988.143	-6,9	56,3	98,14	68,63	0,91	28,60
Turistes estrangers	8.810.447.317	5,4	84,5	92,89	39,43	12,75	40,71
No l'usa	3.542.740.313	32,8	40,2	85,27	0,00	28,25	57,02
Sí que l'usa	5.267.707.004	-7,4	59,8	98,83	70,16	0,67	28,00
Turistes nacionals	1.619.877.773	10,6	15,5	71,15	16,08	19,60	35,48
No l'usa	1.016.596.634	19,9	62,8	62,58	0,00	26,31	36,26
Sí que l'usa	603.281.139	-2,2	37,2	92,52	56,13	2,86	33,53

Font: CITTIB. Enquesta de la Despesa Turística de les Illes Balears.

Amb referència al turisme estranger, tres nacionalitats concentren el 78% del total de la despesa: els alemanys, amb un 38,2% (3.362,8 milions d'euros) i amb un increment del 13,6%; els britànics, amb un 34,8% (3.067,8 milions d'euros) i amb un augment de l'1,1%, i els italians, amb un 5% (442,1 milions d'euros) i un creixement del 2,1%.

Quant al turisme procedent de l'Estat, tres comunitats autònomes engloben el 79,8% del total de la despesa: Madrid, amb un 34,2% (554,3 milions d'euros) i amb un increment del 37,8%; Catalunya, amb un 33% (534,2 milions d'euros) i amb un creixement del 27,3%, i la Comunitat Valenciana amb un 12,6% (203,5 milions d'euros), que creix el 12,6%.

La despesa mitjana per persona i dia és de 88,68 euros (amb un creixement del 0,8%), 34,91 dels quals corresponen al paquet turístic; 14,08 euros, a la despesa en origen i 39,70 euros, a la despesa a la destinació.

La despesa mitjana per persona i dia dels estrangers és de 92,89 euros (amb un creixement del 1,3%), 39,43 dels quals són del paquet turístic; 12,75 euros, de despesa en origen i 40,71 euros, de la despesa a la destinació. D'altra banda, la despesa mitjana per persona i dia dels espanyols és de 71,15 euros (amb un decreixement del -0,1%): 16,08 euros corresponen al paquet turístic; 19,60 euros, a la despesa en origen, i 35,48 euros, a la despesa a la destinació.

8.7.2. LA DESPESA DELS TURISTES PER USOS DEL PAQUET TURÍSTIC

Del total de la despesa turística, el 56,3% (5.871,0 milions d'euros) correspon al turisme que usa paquet turístic, amb un decreixement del -6,9%, i la resta correspon al turisme que no usa paquet turístic, amb un pes del 43,7% (4.559,3 milions d'euros) i amb un increment del 29,7%. (Vegeu el quadre I-81.)

QUADRE I-82. DESPESES DELS TURISTES PER ZONES DE DESTINACIÓ (2005)

Conceptes	Total	% Var. 05/04	% Total	Despesa mitjana per persona i dia	Paquet turístic	Despesa per origen	Despesa per destinació
Total	10.430.325.090	6,2	10.430.325.090	88,68	34,91	14,08	39,70
Mallorca	7.848.934.880	10,5	75,3	88,16	33,62	14,33	40,21
Menorca	963.700.460	-8,9	9,2	88,48	41,15	11,54	35,78
Eivissa	1.462.695.875	-3,0	14,0	90,92	36,17	14,90	39,84
Formentera	154.993.875	1,9	1,5	96,68	51,02	9,09	36,57

Font: CITTIB. *Enquesta de la Despesa Turística de les Illes Balears.*

Pel que fa al turisme estranger, el 59,8% (5.267,7 milions d'euros) s'identifica amb el turisme que usa paquet turístic, amb un creixement negatiu del -7,4%, i la resta, amb el turisme que no usa paquet turístic, amb un pes del 40,2% (3.542,7 milions d'euros), que creix el 32,8%.

Amb relació al turisme de la resta de comunitats autònomes, el 62,8% (1.016,6 milions d'euros) correspon al turisme que no usa paquet turístic, amb un augment del 19,9%, i la resta, al turisme que usa paquet turístic, amb un pes del 37,2% (603,3 milions d'euros) i un creixement negatiu del -2,2%.

La despesa mitjana per persona i dia dels que usen paquet turístic és de 98,14 euros: 68,63 euros es destinen al paquet turístic; 0,91 euros, a la despesa en origen, i 28,60 euros, a la despesa en destinació. En canvi, la despesa mitjana per persona i dia dels que no usen paquet turístic és de 78,89 euros, 27,71 euros dels quals es corresponen amb la despesa en origen i 51,18 euros, amb despesa en destinació.

8.7.3. LA DESPESA DELS TURISTES PER ZONES DE DESTINACIÓ

Del total de la despesa turística, Mallorca en concentra el 75,3% (7.848,9 milions d'euros), amb un augment del 10,5%; Eivissa representa el 14% del total (1.462,7 milions d'euros), amb un decreixement del -3%; Menorca, el 9,2% (963,7 milions d'euros), amb un decreixement del -8,9%, i Formentera, l'1,5% (155,0 milions d'euros), amb un increment de l'1,9%. (Vegeu el quadre I-82.)

Quant al total de la despesa turística estrangera, Mallorca recull el 77,2% del total (6.802,7 milions d'euros), amb un increment del 9,6%; Eivissa, el 12,8% (1.131,1 milions d'euros), amb un decreixement negatiu del -3,4%; Menorca, el 8,4% (740,5 milions d'euros), amb una diferència negativa del -12,8%, i Formentera l'1,5% (136,2 milions d'euros), que creix el 3,4%.

Pel que fa al total de la despesa turística procedent de la resta de comunitats autònomes, Mallorca representa el 64,6% del total (1.046,3 milions d'euros), amb un

QUADRE I-83. OCUPATS A L'HOSTELERIA I RESTAURACIÓ

OCUPATS A LA RESTAURACIÓ

	2004		2005		2005		2005	
	Assalariats	Restauració Autònoms	Total	Assalariats	Restauració Autònoms	Total	var. 05/04	var. 05/04
Ocupats 1r trimestre	14.931	9.852	24.784	15.578	9.902	25.480	0,50	2,81
Ocupats 2n trimestre	27.206	11.648	38.855	28.372	11.673	40.044	0,21	3,06
Ocupats 3r trimestre	31.739	12.326	44.066	34.583	12.419	47.002	0,75	6,66
Ocupats 4t trimestre	17.094	10.570	27.664	18.541	10.717	29.258	1,39	5,76
Mitjana anual	22.743	11.099	33.842	24.268	11.178	35.446	0,71	4,74

OCUPATS A L'HOTALATGE

	2004		2005		2005		2005	
	Assalariats	Hostaleria Autònoms	Total	Assalariats	Hostaleria Autònoms	Total	var. 05/04	var. 05/04
Ocupats 1r trimestre	18.876	969	19.845	18.563	973	19.536	-1,66	-1,56
Ocupats 2n trimestre	45.410	1.113	46.523	45.445	1.117	46.562	0,08	0,08
Ocupats 3r trimestre	51.715	1.205	52.921	52.716	1.216	53.932	1,93	1,91
Ocupats 4t trimestre	18.395	1.038	19.434	18.153	1.028	19.181	-1,32	-1,30
Mitjana anual	33.599	1.081	34.681	33.719	1.084	34.803	0,36	0,35

TOTALS OCUPATS

	2004		2005		2005		2005	
	Assalariats	Autònoms	Total	Assalariats	Autònoms	Total	var. 05/04	var. 05/04
Ocupats 1r trimestre	33.807	10.821	44.628	34.142	10.875	45.016	0,99	0,87
Ocupats 2n trimestre	72.616	12.761	85.378	73.816	12.790	86.606	1,65	1,44
Ocupats 3r trimestre	83.455	13.532	96.986	87.299	13.635	100.934	4,61	4,07
Ocupats 4t trimestre	35.490	11.608	47.098	36.694	11.745	48.439	3,39	2,85
Mitjana anual	56.342	12.181	68.523	57.988	12.261	70.249	2,92	2,52

Font: CITTIB.

augment del 16,2%; Eivissa, el 20,5% (331,6 milions d'euros), amb un decreixement negatiu del -1,4%; Menorca, el 13,8% (223,2 milions d'euros), amb un increment del 7,3%, i Formentera, l'1,2% (18,8 milions d'euros), amb un decreixement negatiu del -8,0%.

La despesa mitjana per persona i dia a Mallorca és de 88,16 euros, 33,62 dels quals corresponen al paquet turístic; 14,33 euros, a la despesa en origen, i 40,21 euros, a la despesa a la destinació. La despesa mitjana per persona i dia a Eivissa és de 90,92 euros: 36,17 euros provenen del paquet turístic; 14,90 euros, de la despesa en origen, i 39,84 euros, de la despesa a la destinació. Així mateix, la despesa mitjana per persona i dia a Menorca és de 88,48 euros, 41,15 euros dels quals són del paquet turístic; 11,54 euros, de la despesa en origen, i 35,78 euros és la despesa a la destinació. Per acabar, la despesa mitjana per persona i dia a Formentera és de 96,68 euros: 51,02 euros, del paquet turístic; 9,09 euros, de la despesa en origen, i de 36,57 euros és la despesa a la destinació.

8.8.

L'OCUPACIÓ LABORAL EN EL SECTOR DE L'HOSITALATGE I LA RESTAURACIÓ

Les dades del 2004 i del 2005 són les de la Tresoreria de la Seguretat Social, que ha publicat el CITTIB. Aquestes dades corres-

ponen a les activitats de l'hostalatge i la restauració i s'ofereixen per trimestres i per les categories d'assalariats i d'autònoms. (Vegeu el quadre I-83.)⁷⁶

Segons aquestes dades, l'ocupació total, com a mitjana anual, va arribar a les 70.249 persones, amb un creixement del 2,5%, 57,9 mil de les quals corresponen a assalariats (el 82,5%), amb un creixement del 3%, i 12,3 mil, a autònoms (el 17,5%), amb un creixement del 0,7%. Per trimestres l'estacionalitat de l'ocupació (diferència entre la punta trimestral màxima i la mínima) es pot estimar en 55,9 mil persones. En el tercer trimestre es dona el creixement màxim, amb un 4%, i el mínim, en el primer, amb un 0,87%. Tots els trimestres presenten un creixement de l'ocupació.

La restauració, amb 35.446 persones ocupades com a mitjana anual, representa el 50,4% del total i l'hostalatge amb 34.803 ocupats representa el 49,6% restant. En termes d'ocupació, la restauració creix 13,5 vegades més que l'hostalatge, ja que la taxa de creixement és del 4,7% i la d'hostalatge no arriba al 0,4%.⁷⁷ En restauració no es registra cap trimestre amb una taxa de creixement negativa de l'ocupació i s'arriba al 7% de creixement al llarg del tercer trimestre del 2005, amb un mínim del 2,8% en el primer trimestre. En canvi, en l'hostalatge en el primer trimestre i en el quart es troben taxes negatives d'un -1,6% i d'un -1,3%. En el tercer trimestre s'arriba a una taxa màxima de l'1,9%.

76. No ha estat possible trobar una millor desagregació en l'àmbit de tres dígits.

77. Aquestes diferències també denoten el biaix que representa la demanda dels residents en el cas de la restauració, molt per sobre de la que s'adreça cap a l'hostalatge, tot i que en els darrers anys aquesta s'intensifica.

La distribució entre els assalariats i els autònoms també presenta diferències significatives entre ambdues branques. Així, mentre que en la restauració la distribució és del 68,6% i del 31,4%, en l'hostalatge és del 96,8%, davant el 3,2%.

Per trimestres, l'estacionalitat de l'ocupació en la restauració és de 21,5 mil persones i en l'hostalatge, de 34,7 mil persones. També cal remarcar que en el quart trimestre del 2005, en relació amb el de l'any 2004, s'accentua la pèrdua d'ocupació, ja que restauració ho fa un 8,2% més que el 2004; hostalatge, un 3,8% més, i el total, un 5,2% més.